

Metodenotat

Musikk og litteratur i tall

Håkon Kavli, Øystein Lorvik Nilsen og Jon Martin Sjøvold

HÅKON KAVLI, ØYSTEIN LORVIK NILSEN OG JON MARTIN SJØVOLD

Metodenotat

Musikk og litteratur i tall

KULTURRÅDET
Arts Council
Norway

Copyright © 2015 by
Norsk kulturråd / Arts Council Norway
All Rights Reserved
Utgitt av Kulturrådet i kommisjon hos Fagbokforlaget

ISBN: 978-82-7081-174-8

Grafisk produksjon: John Grieg AS, Bergen
Sats: Laboremus Oslo AS
Omslagsdesign ved forlaget

Forsidebilde: Kristoffer Myskja, detalj fra *Click click*, 2008 © Kristoffer Myskja / BONO 2015
Foto: © Kristoffer Myskja

Spørsmål om denne boken kan rettes til:
Fagbokforlaget
Kanalveien 51
5068 Bergen
Tlf.: 55 38 88 00 Faks: 55 38 88 01
E-post: fagbokforlaget@fagbokforlaget.no
www.fagbokforlaget.no

Materialet er vernet etter åndsverkloven. Uten uttrykkelig samtykke er eksemplarframstilling bare tillatt når det er hjemlet i lov eller avtale med Kopinor.

For mer informasjon om Kulturrådet og Kulturrådets utgivelser:
www.kulturradet.no

Har du spørsmål om Norsk kulturråds arbeid med bransjestatistikkene, kontakt:
Seniorrådgiver Sjur H. Færøvig
tel: +47 21 04 58 27 | mob: +47 48 15 89 61

Kulturrådet
Postboks 8052 Dep
0031 Oslo
Tlf.: +47 21 04 58 00
E-post: post@kulturrad.no

Kulturrådets utgivelser omfatter forsknings- og utredningsarbeider med relevans for Kulturrådet, for norsk kulturliv og for forskere på kulturfeltet.
De vurderinger og konklusjoner som kommer til uttrykk i utgivelsene står for den enkelte forfatters regning og avspeiler ikke nødvendigvis Kulturrådets oppfatninger.

Redaktør: Marianne Berger Marjanovic

Innhold

5	KAPITTEL 1 INNLEDNING
6	KAPITTEL 2 REFERANSEGRUPPER
7	KAPITTEL 3 ANALYSERAMME
8	KAPITTEL 4 SENTRALE BEGREPER
10	KAPITTEL 5 MUSIKKBRANSJENS VERDIKJEDE OG DATALEVERANDØRER
13	KAPITTEL 6 LITTERATURBRANSJENS VERDIKJEDE OG DATALEVERANDØRER
15	KAPITTEL 7 GENERELL AVGRENSNING AV BRANSJESTATISTIKKENE
16	KAPITTEL 8 DOKUMENTASJON «MUSIKK I TALL»
21	KAPITTEL 9 DOKUMENTASJON «LITTERATUR I TALL»
25	KAPITTEL 10 SAMMENLIGNING AV NORDISK STATISTIKK

FIGURER

- 7 Figur 3.1: Analyseramme
- 10 Figur 5.1: Verdikjeden i musikkbransjen
- 13 Figur 6.1: Verdikjeden i litteraturbransjen
- 14 Figur 6.2: Forholdet mellom Forleggerforeningens statistikk og «litteratur i tall»

TABELLER

- 6 Tabell 2.1: Oversikt over representantene i referansegruppene
- 6 Tabell 2.2: Oversikt over representantene i fagreferansegruppen
- 11 Tabell 5.1: Oversikt over sentrale dataleverandører og bidragsyttere
- 14 Tabell 6.1: Oversikt over sentrale dataleverandører og bidragsyttere
- 26 Tabell 10.1: Omsetningselementer i Danmark inkludert og ekskludert i sammenligningen i rapporten

Innledning

Norsk kulturråd ønsker kunnskap om den samlede litteraturbransjens og musikkbransjens omsetningstall. Hensikten er å få frem data som kan belyse hvordan den *samlede* litteraturbransjen og den *samlede* musikkbransjen utvikler seg, og hvordan ulike segment av bransjene utvikler seg over tid. Rambølls oppdrag er altså å beregne den samlede omsetningen i norsk litteraturbransje og musikkbransje. Oppdraget skal sees som et startpunkt for fremtidige statistikkinnsamlinger for litteraturområdet, og en forlengelse av tilsvarende statistikkinnsamling for musikkområdet fra 2012.

Oppdraget har et todelt mål:

- Utvikle modeller for å tallfeste omsetningen i den norske litteraturbransjen og i den norske musikkbransjen
- Beskrive de samlede omsetningstall for henholdsvis litteraturbransjen og musikkbransjen

Modellene som utvikles for å tallfeste omsetningen i de to bransjene, sikter mot å skape et tallgrunnlag som, så langt det er mulig, er etterprøvbart og robust over tid, kan sammenlignes med tallgrunnlaget i den andre bransjen, og (for musikkbransjens del) kan sammenlignes med tall fra våre naboland Sverige og Danmark.

Dette metodenotatet gir innledningsvis en beskrivelse av analyserammen og sentrale begreper. I hovedsak består notatet av tabeller med dokumentasjon av / oversikter over de variablene som benyttes i modellene for de to bransjene. I tabellene tydeliggjøres også avgrensninger (hva tallene i rapporten ikke inkluderer), og det gis en vurdering av dataenes kvalitet. Til slutt i notatet er betraktninger om sammenlignbarheten med statistikken i Danmark og Sverige.

Referansegrupper

Prosjektets kvalitet avhenger av tallene som bransjenes aktører bidrar med. Kulturrådet har invitert bransjeaktører til deltagelse i to bransjereferansegrupper. I referansegruppene arbeider Rambøll sammen med Kulturrådet og aktørene i bransjen, blant annet med vurderinger og avgrensinger av statistikkens kvalitet og omfang.

Ulike organisasjoner har kunnskap om ulike deler av verdikjeden. Deltagerne i de to referansegruppene har bidratt med tall og bransjekunnskap og brakt inn ulike perspektiver. Møtene er et forum for spørsmål og dialog, samt et forum for diskusjon og utarbeidelse av forslag til hvordan tallene kan/bør brukes i ettertid.

TABELL 2.1: OVERSIKT OVER REPRESENTANTENE I REFERANSEGRUPPENE

REFERANSEGRUPPEN I MUSIKK:	REFERANSEGRUPPEN I LITTERATUR:
Gramo	Forleggerforeningen
IFPI	Forfattersentrum
Gramart	KOPINOR
MusicManagerForum	Bokhandlerforeningen
MusicNorway	NORLA
NOPA	Forlagssentralen
Norske Konsertarrangører	
TONO	
FONO	

I tillegg til referansegruppene for de to bransjene hjelper en fagreferansegruppe Rambøll med å gjøre gode avveininger i modelleringen av statistikken. Fagreferansegruppen er utpekt av Kulturrådet.

TABELL 2.2: OVERSIKT OVER REPRESENTANTENE I FAGREFERANSEGRUPPEN

DELTAGERE I FELLES FAGREFERANSEGRUPPE:

Terje Colbjørnsen, Inst. for medier og kommunikasjon UiO

Linda Portnoff, Handelshögskolan i Stockholm

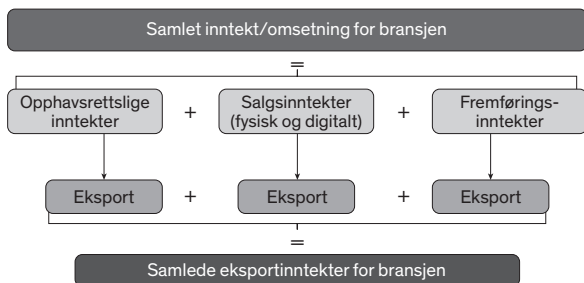
Georg Arnestad, Høgskulen i Sogn og Fjordane

Jeppe Naur Jensen, Kulturstyrelsen Danmark

Cato Hernes Jensen, SSB

Analyseramme

Beregning av den samlede omsetningen gjøres ved å samle inn omsetningsstatistikk langs tre spor: opphavsrettsinntekter, salgsinntekter (både fysisk og digitalt) og fremføringsinntekter. Hver inntektstype har potensielle eksportinntekter. Når tallmaterialet for disse tre områdene er samlet inn, aggregeres tallene til den samlede inntekten/omsetningen for henholdsvis litteraturbransjen og musikkbransjen. Videre beregnes eksport for hvert av de tre områdene, og igjen aggregeres disse tallene opp for å beregne den samlede eksporten for bransjene. Denne analyserammen kan fremstilles som i figuren under:

Figur 3.1: Analyseramme

Når tallene aggregeres, vil det generelt være en risiko både for underrapportering og overrapportering av omsetningen. I dette metodenotatet redegjør vi for hvilken omsetning som av ulike årsaker er utelatt fra statistikken. I de tilfellene hvor vi må gjøre antagelser om markedsstørrelser, har vi kvalifisert disse antagelsene så langt det har latt seg gjøre med bransjeaktørene, og ved å vurdere samsvar mellom ulike kilder. Generelt har vi vært årvåkne for muligheten av dobbelttelling. Eksempelvis er vederlags- og opphavsrettsinntekter trukket ut fra omsetningen for salg av innspilt musikk og for konsertvirksomhet og behandlet i et eget kapittel.

Sentrale begreper og datakilder i prosjektet redegjøres for i det følgende.

Sentrale begreper

Opphavsrettslige inntekter

Musikk

Opphavsrettslige inntekter for *musikk* er de vederlag som tilfaller opphavsmenn med enerett ifølge åndsverksloven til å fremstille eksemplar av verket (mekaniske rettigheter) og til å tilgjengeliggjøre verket for allmennheten (fremføringsrettigheter). Norske rettighetsorganisasjoner krever inn penger og forvalter disse pengene videre til opphavsmannen/-kvinnen. I tillegg kommer bl.a. vederlag for kopiering av noter og sangbøker, inntekter fra avtalene i videresendingssektoren¹, fra privatkopiering og avgifter fra ikke-vernet musikk.

Eksportinntekter er de vederlagsinntektene som er samlet inn av rettighetsorganisasjoner i utlandet og overført til norske rettighetsorganisasjoner.

Litteratur

Opphavsrettslige inntekter for *litteratur* er de vederlag forfattere og forleggere (utgivere) mottar fra KOPINOR. Vederlagsmidlene betales ut til rettighetshaverne gjennom deres organisasjoner, og noe av vederlaget utbetales individuelt til den enkelte rettighetshaver.

¹ Med videresendingssektoren menes sekundær utnyttelse av lyd i for eksempel TV-produksjoner. Inntektene her gjenspeiler de avtaler som er gjort for denne bruken, og som tilfaller rettighetshaverne i musikkfeltet.

Eksportinntekter er vederlagene Kopinor utbetaler til norske rettighetshavere for kopiering i utlandet.

Salgsinntekter

Musikk

Salgsinntekter fra innspilt *musikk* kommer fra salg av musikkinnspillinger i ulike format fra distributør til konsument, det være seg fysisk (CD, vinyl eller DVD) eller digitalt (nedlasting eller streaming).

Eksportinntekter av innspilt musikk gjelder enten salg av innspilt musikk i utlandet eller i form av lisenser til å distribuere og markedsføre sanger eller album som plateselskapene selger til aktører i utlandet.

Litteratur

Salgsinntekter for *litteratur* kommer fra salg av litteratur i fysisk format og i digitalt format.

Tall for privat direkteimport av litteratur på andre språk enn norsk, i tillegg til bokhandlernes direkteimport fra utenlandske forlag, er inkludert.

Eksportinntekter utgjør tre deler: Salg av rettigheter til utenlandske utgivere, inntekter fra utlandet i forbindelse med samproduksjon, og direkte eksport, dvs. salg av bøker utgitt i Norge til utlandet.

Fremføringsinntekter

Musikk

Fremføringsinntekter for *musikk* er inntekter fra billettsalg til publikum for konserter i Norge, altså den prisen forbrukere betaler for å høre på levende musikk i Norge. Inntekter fra fremføring av musikk i denne sammenheng, må ikke forveksles med de «fremføringsinntekter» som omtales under i sammenheng med opphavsrettslige inntekter.

Eksportinntekter er de honorar som norske artister og musikere får for sine opptredener utenfor Norges grenser.

Litteratur

For *litteratur* er fremføringsinntekter forfatterens honorarer for fremføring av egne verker og/eller andre oppdrag. Dette kan være opplesninger ved ulike typer arrangementer, festivaler, skolebesøk med mer.

Eksportinntekter ville eventuelt være de honorar som norske forfattere får for sine opptredener utenfor Norges grenser. Disse inntektene inngår ikke i statistikken.

Norskandeler

Musikk

Det finnes ikke en entydig beskrivelse av, eller enighet om, hva som anses som «norsk» musikk: om det kun omfatter norske opphavsmenn eller komponister, fremført av norske artister og utøvere, eller norske utgivere (eller kombinasjoner av disse). Ut ifra slike betraktninger definerer også musikkbransjen selv «norsk musikk» ulikt. Derfor fremstilles norskandeler i musikkrapporten med utgangspunkt ulike definisjoner:

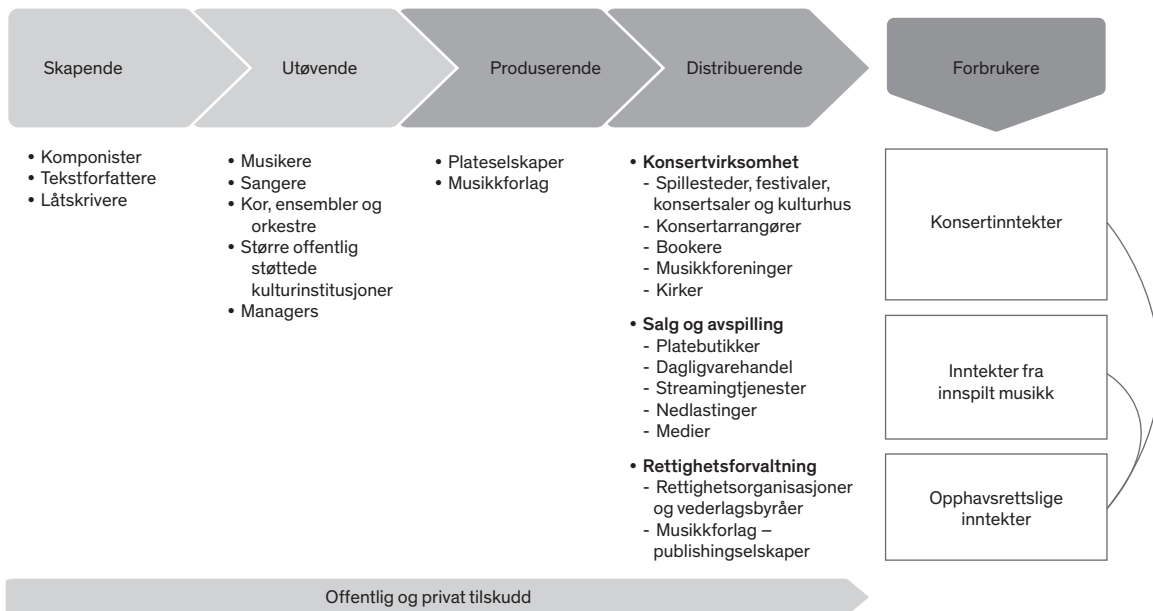
Norskandel innspilt musikk: Andel av solgt musikk om regnes som «norsk». Med «norsk» menes i denne sammenheng innspillinger utgitt av plateselskap registrert i Norge.

Norskandel på norsk radio: Andel musikk som spilles på radio som regnes som «norsk». Med «norsk» menes da innspillinger utgitt av plateselskap registrert i Norge.

Norskandel konsertfeltet: Det finnes per i dag ingen data som på en rimelig god måte beskriver det fulle bildet av «norskandeler» i konsertmarkedet. Derfor beskrives «norskandel» i denne sammenheng med de best tilgjengelige dataene. «Norskandel» innenfor konsertmarkedet er her sett på som andel fremføringer som regnes som norsk. Med «norsk» menes i denne sammenheng verk som fremføres og som er laget av medlemmer av en opphavsrettsorganisasjon i Norge.

Musikkbransjens verdikjede og dataleverandører

Følgende figur illustrerer hvordan de ulike aktørene i musikkbransjen henger sammen i en verdikjede.

Figur 5.1: Verdikjeden i musikkbransjen

Figuren gir et forenklet bilde av verdikjeden i musikkbransjen. Verdikjeden starter med de *skapende* og videre via *utøvende* og *produserende* til *distribuerende* aktører. Under «distribuerende» finner vi igjen tredelingen av hovedkategoriene i inntektsgrunnlaget til musikkbransjen, med tilhørende aktører. I enden av verdikjeden finner vi *forbrukerne*. Det er inntekter generert fra denne gruppen som skal kartlegges i det foreliggende oppdraget. De blå feltene i figuren viser hva som kartlegges.

Figuren inkluderer også en boks med «offentlig og privat tilskudd». Denne illustrerer støtte fra

det offentlige eller private som tilfaller de ulike aktørene i kjeden. Denne delen av musikkbransjen inngår ikke i den foreliggende kartleggingen. Boksen er inkludert for å synliggjøre disse bidragene og at dette er en vesentlig del av musikkbransjen i Norge.

I det følgende listes sentrale dataleverandører og bidragsyttere opp. I tabellen er det beskrevet hvilke data og hvilken informasjon disse har bidratt med i prosjektet.

TABELL 5.1: OVERSIKT OVER SENTRALE DATALEVERANDØRER OG BIDRAGSYTERE

	HOVEDOMRÅDE	DATA
TONO	Forvalter fremføringsrettigheter på vegne av norske låtskrivere, komponister, tekstforfattere og musikkforlag. TONO innkasserer vederlag ved kringkasting og annen offentlig fremføring av musikk, og fordeler disse pengene videre til rettighetshavere av de fremførte verkene. TONO representerer komponister, tekstforfattere og musikkforlag. Gjennom gjensidighetsavtaler med tilsvarende selskaper i andre land forvalter TONO i praksis hele verdensrepertoaret. ²	TONO leverer data på fremføringsrettigheter til norske låtskrivere, komponister og musikkforlag i Norge og utlandet. TONO har i dette prosjektet også levert detaljerte data på konsertområdet som Rambøll har benyttet som grunnlag for å beregne billettinntekter i Norge.
NCB/NORDIC COPYRIGHT BUREAU	NCB forvalter penger fra mekaniske rettigheter (plateproduksjon) for låtskrivere, komponister, tekstforfattere og musikkforlag. Et nordisk selskap som i samarbeid med tilsvarende copyright-selskaper verden over administrerer (mekaniske) rettigheter til innspilning og kopiering av musikk på CD, DVD, film, video, Internett mv. (online) for komponister, tekstforfattere og musikkforlag. I likhet med TONO har NCB gjensidighetsavtaler med søsterselskaper i andre land og forvalter vederlagsinntekter til de nordiske landene.	NCB leverer data på vederlag for mekaniske rettigheter til komponister, tekstforfattere og musikkforlag i Norge og i utlandet.
GRAMO	Forvalter vederlag fra kringkasting og offentlig fremføring av musikk for musikere, artister og plateselskap. Innkrever vederlag på vegne av musikere, artister og plateselskap fra radiostasjoner, kafeer, hoteller, butikker og andre som anvender innspilt musikk til kringkasting og annen offentlig fremføring. Gjennom samarbeidsavtaler med søsterorganisasjoner i andre land forvalter GRAMO også vederlag fra kringkasting og offentlig fremføring av musikk i andre land.	GRAMO leverer data på vederlag fra fremføringsvederlag til norske musikere, artister og plateselskap i Norge og utlandet. I tillegg har GRAMO levert data på avgifter for bruk av ikke-vernedede prestasjoner.
NORWACO	Forvalter audiovisuelle rettigheter for komponister, utøvende kunstnere og produsenter. NORWACO er en opphavsrettsorganisasjon som inngår avtaler om sekundær utnyttelse av lyd og levende bilder. De krever inn vederlag for bruken, og fordeler dette videre til rettighetshavere. NORWACO har 34 medlemsorganisasjoner som omfatter mer enn 34 000 individuelle rettighetshavere.	NORWACO leverer data på vederlag fra videre-sendingssektoren til norske komponister og utøvere i Norge og i utlandet. NORWACO leverer også tall på privatkopieringssektoren.
KOPINOR	KOPINOR er en organisasjon av rettighetshavere. KOPINOR representerer opphavsmenn og utgivere til stoffet i bøker, aviser, tidsskrifter, noter og lignende publikasjoner.	KOPINOR leverer data på vederlag for bruk av noter og sangbøker som tilfaller norske musikkorganisasjoner.
IFPI	International Federation of the Phonographic Industry. Organisasjon som fremmer interessene til den internasjonale plateindustrien over hele verden, også med en norsk avdeling. Medlemmene i IFPI er norske datterselskaper av alle de internasjonale plateselskapene samt noen rene norske selskaper.	IFPI leverer tall som dekker alt av innspilt musikk, fysisk og digitalt, herunder streaming og nedlasting. IFPIs tall beskriver plateselskapenes omsetning hjemme samt eksportinntekter.
PHONOFIL	Phonofile er en digital distribusjonspartner for plateselskaper, plateartister og distribusjonsselskaper.	Har oversikt over digital distribusjon blant sine medlemmer. Rapporterer salgstall til IFPI. Har bidratt med oppdaterte tall for 2012, eksporttall og tall for norskandelere.
NORSK MUSIKK-FORLEGGER-FORENING	Representerer de største musikkforlagene i Norge.	Foreningens medlemmer har forvaltningskontrakt med TONO. Samler inn omsetningstall fra sine medlemmer.
MUSIC NORWAY	Music Norway jobber med å legge til rette for musikkexport og internasjonal profilering av norsk musikk i alle sjangere. Videre forvalter Music Norway midler fra UD fordelt på offentlige støtteordninger.	Har oversikt over hvilke artister og musikere som har hatt konsertvirksomhet i utlandet. Leverer data på rapporteringer fra aktører som har mottatt reisestøtte og som har hatt konsertvirksomhet i utlandet, samt oversikt over hvilke land dette gjelder.
FONO	FONO er interesseorganisasjon for uavhengige norske plateselskaper.	Bidrar til avklaringer i prosjektet. Dataene fra norske selskaper hentes fra IFPI og TONO.
GRAMART	Gramart er interesseorganisasjon for norske artister	Bidrar til avklaringer i prosjektet. Data hentes fra IFPI og Gramo.
NOPA	Norsk forening for komponister og tekstforfattere er en forening for personer som har opphavsrett til musikk eller til tekster som er brukt i tilknytning til musikk.	Bidrar til avklaringer i prosjektet. De relevante dataene hentes fra andre aktører.
NORSKE KONSERT-ARRANGØRER	Norske Konsertarrangører er konsertarrangørenes interesse- og kompetanseorganisasjon.	Bidrar til avklaringer i prosjektet, og statistikk som kan belyse omsetningstallene.
NTO – NORSK TEATER- OG ORKESTERFORENING	NTO er en medlemsorganisasjon for profesjonell musikk og scenekunst, og består av nasjonale og regionale institusjoner blant annet innen opera, orkester, kor, ensembler mv.	Bidrar med billettinntekter og honorar fra konsertvirksomhet i Norge og i utlandet blant sine medlemmer.
NORSKE FESTIVALER	Norske festivaler er et organ for samarbeid og utvikling for norske festivaler.	Bidrar med billettinntekter fra konsertvirksomhet i Norge blant sine medlemmer.
MUSIC MANAGERS FORUM NORWAY	Nettverk for managere.	Bidrar til avklaringer og innspill til metodikk og datagrunnlag i prosjektet.

2 Kruse, Phillip A. (2011). *Musikkforlaget. Fra copyright til cash*. Oslo. Norsk musikkforleggerforening.

Selv om kartleggingen har til hensikt å skape et så fullstendig bilde som mulig av inntektene fra forbrukerne, er det nødvendig å gjøre noen avgrensninger. Dette gjelder særlig elementer hvor det ikke eksisterer noe tallmateriale, hvor tall vanskelig kan la seg gjenskape over tid, eller hvor tallmaterialet fra de ulike dataleverandørene er for uensartet til at det gir mening å aggregere tallene. Disse avgrensningene angis i egne rubrikker i tabellene i kapittel 8. For eksempel inkluderer tallene ikke utenlandske selskaper, herunder norske aktører tilknyttet utenlandske selskap og subforlag.³

Se for øvrig kapittel 7 vedrørende generell avgrensning av bransjestatistikkene.

3 Subforlag (eller subpublisher): Musikkforlag som et originalforlag kan overlate forvaltning av et verk til, for eksempel et bestemt tidsrom og geografisk område. Det finnes en mengde forskjellige avtaler både for enkelt verk og hele kataloger, og herunder inntekter, som ikke fanges opp av modellen vår. Dette fordi disse inntektene føres i utlandet (særlig i Sverige). Imidlertid er dette inntekter som også er tatt ut av «Musikbranschen i siffror», noe som ikke medfører en «kunstig» inntektsføring i Sverige, vs. andre nordiske land, og derfor muliggjør sammenligning på tvers av de nordiske landene.

Litteraturbransjens verdikjede og dataleverandører

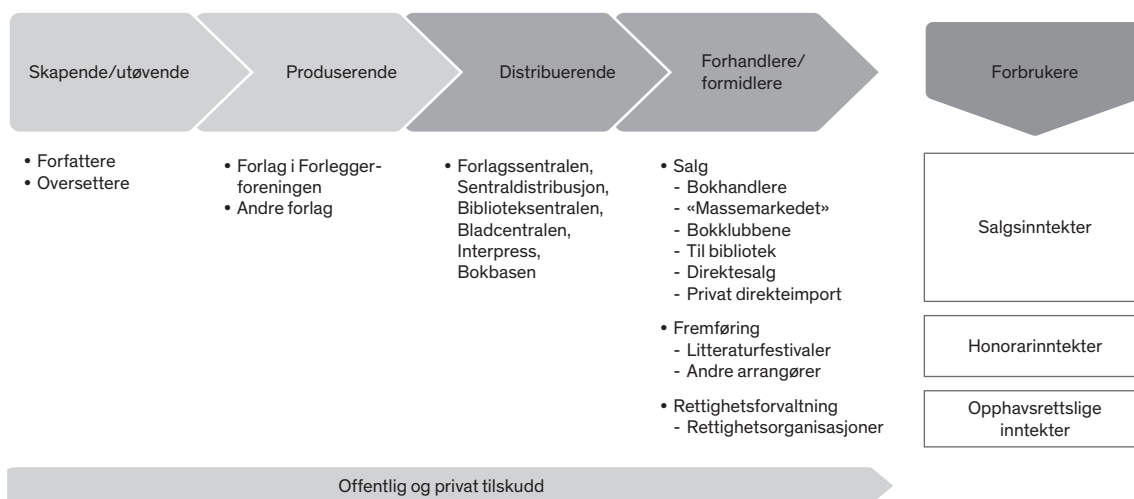
Selv om statistikken i de to bransjene har utgangspunkt i den samme metoden og modellen, skiller bransjene seg fra hverandre på flere punkter. For litteratur har det blant annet vært et særskilt ønske om å kartlegge privat direkteimport. I tillegg er det noen forskjeller i verdikjeden fra de skapende aktørene til forbrukeren. Mens det i musikkbransjen til dels er et skille mellom skapende og utøvende, mellom tekstforfattere/komponister og musikere, er dette skillet mindre tydelig i litteraturbransjen. For litteraturbransjen har vi delt de distribuerende aktørene i to, for å tydeliggjøre skillet mellom distribusjonsleddene og forhandlerne.

Figur 6.1 illustrerer hvordan de skapte produktene, dvs. bøkene, går fra forfattere og oversettere (utøvende), gjennom forlagene (produserende), distribusjonssentralene (distribuerende) via forhandlere/formidlere og til forbrukerne.

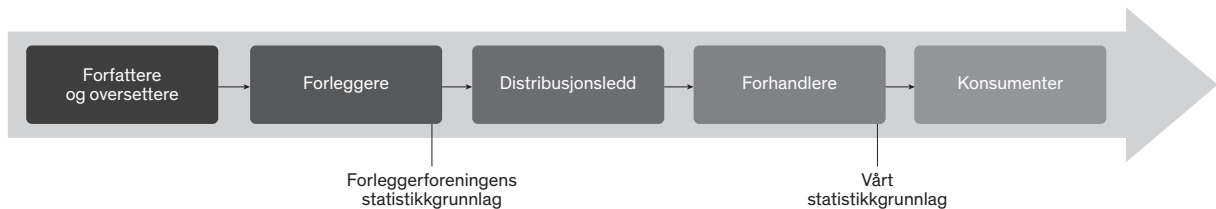
Figuren er naturligvis forenklet. Det er ikke slik at alle produserte bøker og litteratur følger en slik flyt. Blant annet rokker den teknologiske utviklingen ved verdikjeden gjennom utviklingen av nye produkter og distribusjonsmetoder.

I enden av verdikjeden finner vi forbrukerne, og det er altså inntektene som kommer fra denne gruppen som kartlegges i det foreliggende oppdraget. Det fremgår av figuren at offentlige og private tilskudd også utgjør en del av verdikjeden i litteraturbransjen (som i musikkbransjen). Denne delen av litteraturbransjen skal ikke inngå i den foreliggende kartleggingen – med et viktig unntak av innkjøpsordningen, som i vår sammenheng er definert som salg til norske bibliotek. Bibliotekvederlaget regnes derimot ikke inn i vår bransjestatistikk.

Sett i forhold til Forleggerforeningens bransjestatistikk har statistikken som presenteres i Rambølls rapport en annen tilnærming. Mens forleggerforeningen benytter forlagenes salgsstatistikk og estimerer utsalgsverdien på bakgrunn av disse salgshallene, forsøker denne statistikken å komme så nære utsalgsverdien som mulig ved å innhente statistikken fra de kildene som faller nærmest konsumenten i verdikjeden.

Figur 6.1: Verdikjeden i litteraturbransjen

Figur 6.2: Forholdet mellom Forleggerforeningens statistikk og «Litteratur i tall 2013»

Figur 6.2 illustrerer forskjellen i datagrunnlaget i de to statistikkene.

TABELL 6.1: OVERSIKT OVER SENTRALE DATALEVERANDØRER OG BIDRAGSYTERE

	HOVEDOMRÅDE	DATA
BOKHANDLERFORENINGEN	Bokhandlerforeningen er en organisasjon for bokhandlere og har ca. 580 medlemmer. De fleste bokhandlere i Norge er medlem i foreningen. Inkludert alle bokhandlerkjedene.	Bokhandlerforeningen utarbeider statistikk på vegne av sine medlemmer, samt gjennomfører bokundersøkelser. Bokhandlerforeningen bistår med tall knyttet til salg av bøker i bokhandler.
DEN NORSKE FORLEGGERFORENINGEN (DNF)	Den norske forleggerforening er en bransjeorganisasjon for forlag og representerer en stor del av forlagsbransjen. Forleggerforeningen utarbeider årlig salgsstatistikk for sine medlemmer og estimerer omsetningen til forlag utenfor foreningen.	Forleggerforeningen bidrar med utvalgte tall som faller utenfor tallene fra andre datakilder, for eksempel tall vedrørende bokklubbssalg.
FORFATTERSENTRUM	Norsk forfattersentrum er en organisasjon som formidler forfattere til opplesninger, bokbad, foredrag, skrivekurs og annet.	Forfattersentrum har bidratt med oversikt over honorarer i alle oppdrag som formidles gjennom dem.
KOPINOR	KOPINOR inngår avtaler om kopiering og annen bruk av åndsverk på vegne av opphavsmenn og utgivere. Vederlaget blir fordelt til rettighetshavere i inn- og utland. Gjennomfører undersøkelser vedrørende omfang av kopiering som grunnlag for fordelingsavtalene.	Bidrar med oversikt over utbetalte vederlag til rettighetshavere gjennom deres organisasjoner, samt individuelle vederlag.
BOKBASEN AS	Bokbasen driver bransjens metadatabase, samt flere søke-, navigasjons- og bestillingstjenester. Bokbasen eies av forlagene, distribusjonsleddene og bokhandler.	Bokbasen drifter «bokskya», og står for distribusjonen av norske e-bøker. Bokbasen bidrar med tall vedrørende salg av norske e-bøker.
NORLA	NORLA er et statsstøttet og ikke-kommersielt informasjonskontor, som formidler opplysninger om norsk litteratur og norske forfattere, til utlandet.	NORLA har bistått i kartleggingen, både til forståelsen av eksportmarkedet og innhenting av tallmateriale.
BIBLIOTEKSENTRALEN (BS), FORLAGSSENTRALEN (FS), SENTRALDISTRIBUSJONEN (SD)	FS, SD og BS er distribusjonsledd i bokbransjen.	Biblioteksentralen har bidratt med tall som ikke fanges opp gjennom de andre dataleverandørene.

6.1.1 Dataleverandører i litteraturbransjen

Tallmaterialet i kartleggingen er innhentet fra en rekke ulike dataleverandører. De mest sentrale dataleverandører og bidragsytere fremgår av tabellen under. I tillegg til disse, er en rekke forlag, distributører og andre inkludert, noe som vil fremgå av tabellene med oversikt over variablene i kapittel 9.

Selv om kartleggingen har til hensikt å skape et så fullstendig bilde som mulig av inntektene fra forbrukerne, er det også for litteraturområdet nødvendig å gjøre noen avgrensninger. Som for musikkområdet gjelder dette elementer hvor det

ikke eksisterer noe tallmateriale, hvor tall vanskelig kan la seg gjenskape over tid, eller hvor tallmaterialet fra de ulike dataleverandørene er for uensartet til at det gir mening å aggregere tallene. Disse avgrensningene angis i egne rubrikker i tabellene i kapittel 9. For eksempel inkluderer tallene ikke salg av sekundærrettigheter i Norge.⁴

Se for øvrig neste kapittel vedrørende generell avgrensning av bransjestatistikkene.

⁴ Sekundærrettigheter vil si rettigheter for omgjøring til andre formål, f.eks. filmmanus, antologier, andre trykte medier.

Generell avgrensning av bransjestatistikkene

Rambølls oppdrag skal beregne den samlede omsetningen for bransjene i løpet av et år, dvs. hva konsumentene/forbrukerne har vært villig til å bruke av penger på litteratur og musikk i løpet av året. Statistikken inkluderer ikke tilskuddsmidler eller andre former for «ekstern» offentlig støtte.

Vi fokuserer på bransjenes brutto omsetning, slik at tallene som presenteres, i størst mulig grad vil representere det sluttkonsumenten (forbrukerne) betaler inn til den norske musikk- og litteraturbransjen. Alle tallene er eksklusive merverdiavgift.

For musikkbransjen er det mulig å sammenligne de norske tallene med tilsvarende statistikk i Danmark og Sverige. For litteraturbransjen finnes ikke tilsvarende sammenlignbar statistikk i våre naboland. Se ellers egne avsnitt om sammenlignbarheten i kapittel 10.

Det er ikke mulig å fange opp samtlige inntekter i de to bransjene innenfor oppdragets rammer. Det finnes altså omsetning innenfor bransjene som ikke er inkludert, og uten at den nøyaktige størrelsen er kjent. Dette gjelder for eksempel omsetningen på «eventmarkedet» for musikk⁵, og salg av publikasjoner uten ISBN-nummer for litteratur. Statistikken for den

samlede omsetningen i de to bransjene, slik den fremkommer i Rambølls rapport, må derfor leses gitt de betingelsene, forutsetningene og avgrensningene som er lagt til grunn. De praktiske avgrensningene av statistikken vil fremkomme av dokumentasjonen i kapitlene 8 og 9.

Bransjestatistikken er *ikke ment som en leviekårsanalyse*, som kan finnes andre steder på kulturfeltet. Bransjestatistikken belyser dermed ikke pengestrømmene mellom de forskjellige ledd i verdikjeden. Den enkelte aktørs eller aktørgruppes inntekter blir ikke presentert, og prosjektet inkluderer ikke en kartlegging av utgifter.

Bransjestatistikken bør heller *ikke forveksles med en samfunnsøkonomisk analyse*, hvor alle avledede økonomiske effekter av aktiviteten i bransjene (merverdien) søkes belyst. For eksempel inkluderer ikke statistikken merverdien av konserter i form av økte inntekter til transport, hoteller og restauranter, eller salg av «merchandise» og lignende som genereres som følge av aktiviteten i bransjene. Betydningen av fremføring av litteratur for den generelle produktiviteten i samfunnet kan heller ikke avleses i bransjestatistikken.

En samfunnsøkonomisk analyse av bransjene ville med stor sannsynlighet konkludere med at den samlede samfunnsverdien er langt større enn den omsetningen som fremkommer i vår rapport, men ville innebære et langt mer omfattende og tidkrevende oppdrag enn denne bransjestatistikken er ment som.

5 Med eventmarkedet menes enkeltstående arrangement, gjerne arrangert for en bedrift eller lignende hvor musikk kan være en av arrangementsformene.

Dokumentasjon «Musikk i tall»

8.1 Opphavsrett

VARIABELNAVN:	VEDERLAGS- OG OPPHAVSRETTSINNTEKTER NORGE
OMFATTER:	Opphavsretten innebærer at de som for eksempel ønsker å trykke plater med musikk, eller spille en sang på radio eller på en kafé, må ha komponistens tillatelse, og videre betale for denne tjenesten. ⁶ En aktør fra musikkfeltet kan inngå en forvaltningskontrakt med et vederlagsbyrå som krever inn pengene for andres bruk av verket. Vederlagsbyrået forvalter penger som er generert av bruk av opphavsrettslig materiale, videre til den opphavsrettslige. Tallene omfatter vederlags- og opphavsrettigheter som samles inn i Norge og som fordeles videre til norskregistrerte selskaper.
OMFATTER IKKE:	Synkroniseringsavtaler gjort direkte mellom brukere og rettighetshavere/musikkforlag. Selskaper registrert i utlandet. Salg og lisensieringer gjennom utenlandske forlag som ikke er registrert hos f.eks. Tono. «Store rettigheter» ifm. blant annet dramatiske produksjoner.
KILDER:	Tono Gramo NCB NORWACO KOPINOR
METODE:	Data samles inn og systematiseres slik at det ikke foreligger overlapp mellom tallene. Vederlagsbyråene hjelper til med å klargjøre data til modellen. Statistikken omfatter følgende rettighetsinntekter: <i>Fremføringsrettigheter:</i> Inntekter for bruk av opphavsrettslige verk i det offentlige rom, for eksempel i form av kringkasting over TV og radio, bakgrunnsmusikk på hoteller, serveringssteder, i butikker o.l., eller livefremføring av musikk til publikum. <i>Mekaniske rettigheter:</i> Retten til å spille inn, produsere og utgi innspillinger av opphavsrettslig musikk. <i>Videresendingssektoren:</i> Sekundær utnyttelse av lyd, i for eksempel TV-produksjoner. <i>Avgifter for ikke-vernet musikk:</i> Innkrevede avgifter for kringkasting og annen offentlig bruk av ikke-vernedede opptak.
ENDRINGER FRA 2012-RAPPORTEN	Det er samlet inn data for å beskrive «norskandel» med utgangspunkt i Tonos vederlagstall.
RESULTAT:	De samlede vederlags- og opphavsrettsinntektene var MNOK 837 i 2013. Dette er en økning på 10 prosent fra virksomhetsåret 2012, hvor de samlede inntektene utgjorde MNOK 758.
KVALITET:	Tallene gjenspeiler vederlagsbyråenes inntekter og må vurderes å være robuste og av høy kvalitet. Tallene er mulig å oppdatere når vederlagsbyråene oppdaterer sine tall. Videre er tallene sammenlignbare med hva som blir publisert i den svenske rapporten «Musikkbransjen i siffror».

6 «Musikk og juss – en liten bok om juss for aktørene i musikkbransjen» – et hefte utgitt av BRAK.

VARIABELNAVN:	VEDERLAGS- OG OPPHAVSRETTSINNTEKTER UTLAND
OMFATTER:	Tallene omfatter de samlede vederlags- og opphavsrettsinntekter som overføres fra utenlandske aktører til norske vederlags- og opphavsrettsforvaltere, og som videre fordeles til norskregistrerte selskaper.
OMFATTER IKKE:	Vederlag som går utenom norske vederlag- og opphavsrettsforvaltere.
KILDER:	Tono Gramo NORWACO NCB
METODE:	Data samles inn og systematiseres slik at det ikke foreligger overlapp mellom tallene. Vederlagsbyrå-ene hjelper til med å klargjøre data til modellen.
ENDRINGER FRA 2012-RAPPORTEN:	I 2013 har vi brutt ned vederlagsinntektene i hvilke land disse kommer fra. Dette gjelder tall fra Tono og Gramo, og omfatter således ikke mekaniske rettigheter eller vederlag fra videresendingssektoren.
RESULTAT:	De samlede vederlags- og opphavsrettsinntektene som er samlet inn i utlandet og overført til norske rettighetsforvaltere, utgjorde til sammen MNOK 79 i 2013. Dette er en økning på 21 prosent fra virksomhetsåret 2012, hvor det til sammen ble samlet inn MNOK 66.
KVALITET:	Inntektene relaterer seg ikke alltid til det gjeldende måleåret, ettersom det tar tid før den utførte aktiviteten i utlandet overføres til rettighetsinntektene til Norge. Tallene gjenspeiler vederlagsbyråenes inntekter og må vurderes å være robuste og av høy kvalitet. Tallene er mulig å oppdatere når vederlagsbyråene oppdaterer sine tall. Videre er tallene sammenlignbare med hva som blir publisert i den svenske rapporten «Musikbranschen i siffror».

8.2 Salg

VARIABELNAVN:	INNTÉKT INNSPILT MUSIKK NORGE
OMFATTER:	Omsetningstall generert gjennom salg av innspilt musikk i Norge, enten fysisk over disk eller Internett, eller digitalt i nedlastbart format eller som «streaming».
OMFATTER IKKE:	Selvpublisering og direkte salg («merchandise»), direkteavtaler, sync-rettigheter, salg av brukte fysiske formater. Reklameinntekter fra streamingtjenester utover det som rapporteres til IFPI. Utenlandske selskaper. Låtskrivere og artister med selskaper registrert i utlandet. Direkteimport av innspilt musikk til norske forhandlere og privat direkteimport til norske forbrukere.
KILDER:	IFPI Intervjuer med distribusjonsledd
METODE:	Systematisering av foreliggende statistikk og videre beregning til populasjon basert på IFPI-tall. IFPI oppgir musikksektorens salg blant deres medlemmer fordelt på fysisk salg (CD/LP), streaming og nedlasting. Antagelser om fordelinger og «mark-ups» er basert på intervjudata og samtaler med aktørene. <i>Fysisk format:</i> Vi vurderer at IFPI-tallene dekker størstedelen av markedet, de resterende prosentene estimeres gjennom opregning. Videre legges «påslag» fra salg ut av butikk, det være seg platebutikker, dagligvare og bensinstasjoner, til salgstallene for det fysiske markedet. Antagelser for fordeling av omsetningstall som benyttes i beregningen: <ul style="list-style-type: none"> • En gitt andel til plateselskap (IFPI-tallene). • En gitt andel til opphavsrett (trekkes fra, fordi de inkluderes i IFPI-tallene) • En gitt andel til distribusjonsledd (legges på IFPI-tallene) IFPI-tallene inkluderer vederlagsinntekter. Disse trekkes fra og presenteres i kapitlet som omhandler vederlags- og opphavsrettsinntekter. <i>Nedlasting:</i> Omtrent lik struktur som for fysisk format. IFPI-tall er vurdert til å dekke 100 prosent av dette markedet, inkluderer tall fra FONO og Phonofile-selskaper.

METODENOTAT

Antagelser for fordeling av omsetningstall som benyttes i beregningen:

- En gitt andel til plateselskap (IFPI-tallene).
- En gitt andel til opphavsrett (trekkes fra, fordi de inkluderes i IFPI-tallene)
- En gitt andel til distribusjonsledd (legges på IFPI-tallene)

IFPI-tallene inkluderer vederlagsinntekter. Disse trekkes fra og presenteres i kapitlet som omhandler vederlags- og opphavsrettsinntekter. Opphavsrettspengene blir betalt av distributøren og ikke av plateselskapene. De er derfor ikke inkludert i IFPI-tallene og trekkes ikke fra.

Streaming:

Det er vurdert at IFPI-tall dekker 100 prosent av markedet. IFPI-tallene inkluderer tall fra FONO og Phonofile-selskaper.

Antagelser for fordeling av omsetningstall som benyttes i beregningen:

- En gitt andel til plateselskap
- En gitt andel opphavsrett
- Resten er mark-up

ENDRINGER FRA 2012-RAPPORTEN:

Data fra Phonofile er inkludert i 2012-tallene og 2013-tallene, og erstatter beregningen som ble gjort i 2012. Videre er det samlet inn nye data som beskriver «norskandel» med utgangspunkt i data tilgjengeliggjort fra IFPI, Phonofile og Gramo.

RESULTAT:

Inntekter fordelt over de tre distribusjonsformene er beregnet til å være MNOK 739 for 2013. Dette tilsvarer en økning på 6 prosent sammenlignet med 2012 hvor det totale salget av innspilt musikk var MNOK 695.

KVALITET:

Estimatene til å beregne det samlede salget vurderes å være kvalitetssikret og robuste. Tallene er basert på selskapenes inntekter, og må vurderes å være av høy kvalitet, og høyere enn i 2012-rapporten. Videre kan beregningen oppdateres direkte når IFPI oppdaterer sin statistikk. I tillegg er tallene sammenlignbare med hva som blir publisert i den svenske rapporten «Musikbranschen i siffror».

VARIABELNAVN:

INNTEKT INNSPILT MUSIKK UTLAND

OMFATTER:

Omsetningstall (eksporttall) som er generert gjennom salg av norsk innspilt musikk i utlandet, enten fysisk over disk eller Internett, eller digitalt over nett eller som «streaming».

Perspektiv: Hva musikkbransjen omsetter i utlandet og som regnes som skattbar inntekt i Norge.

Hvem: Salg som foretas av norske aktører.

Hva: Gjelder salg av fysisk materiale og salg av lisensiering for bruk av innspilt musikk.

OMFATTER IKKE:

Selvpublisering og direkte salg («merchandise»), direkteavtaler, sync-rettigheter som kommer utenom NCB.

Norske artister som er på utenlandsk plateselskap

KILDER:

Phonofile NCBs årsrapport og «Musikbranschen i siffror».

METODE:

Med utgangspunkt i vederlagstall for mekaniske rettigheter (NCBs årsrapport) estimeres totale inntekter til den norske musikkbransjen når det gjelder inntekter fra innspilt musikk. I beregningen gjøres det en antagelse om en forventet lisensavtale mellom plateselskap og en part i et annet land, på lik linje med hva som er forventet i Sverige og Danmark. Metoden og estimatene er tilsvarende hva som er gjort i den svenske («Musikbranschen i siffror») og den danske rapporten «Dansk musikstatistik».

ENDRINGER FRA 2012-RAPPORTEN:

Det er gjort noen endringer i metodikk for beregning av eksportinntekter fra 2012-rapporten. Metodikken ligger nå tettere opp til hva som er blitt gjort i Sverige og Danmark.

Phonofile har levert data som beskriver uavhengige plateselskapers mest sentrale eksportmarkeder.

RESULTAT:

Eksportinntektene for virksomhetsåret 2013 er MNOK 100. Dette tilsvarer en prosentvis endring med 39 prosent fra 2012, da eksportinntektene er beregnet til å være MNOK 72.

KVALITET:

Tallene baserer seg på estimater og vil derfor trolig avvike noe fra virkeligheten. Kvaliteten på tallene er lavere enn for innspilt musikk på hjemmemarkedet, hvor tallene kommer direkte fra plateselskapene. Statistikken ville blitt mer nøyaktig med data fra IFPIs medlemmer.

Samtidig er tallene sammenlignbare med hva som blir publisert i den svenske rapporten «Musikbranschen i siffror».

8.3 Fremføring

VARIABELNAVN:	BILLETTINNTEKTER I NORGE
OMFATTER:	<p>Konsertinntekter omfatter i all hovedsak inntekter fra salg av <i>konsertbilletter</i> til publikum. Inntekter er her sett på som den prisen forbrukere betaler for å høre på fremføringer av musikk i forbindelse med konserter o.l.</p> <p>Salg av billetter til konserter i Norge.</p>
OMFATTER IKKE:	<p>Sponsede billettinntekter, gratisarrangementer, øvrige inntekter i forbindelse med konsertvirksomhet, som mat og drikke, samt «merchandise».</p> <p>Bruk av musikk i en del av kirkens arrangementer (begavelser, bryllup mv.).</p> <p>Musikkteater</p> <p>Konserter som ikke er registrert hos TONO.</p>
KILDER:	<p>Rettighetsbetalinger til TONO</p> <p>Medlemsundersøkelse gjennomført av Norske Konsertarrangører, Norske festivaler, Norsk jazzforum mfl.:</p> <p>Billettinntekter fra Norske festivalers medlemmer Billettinntekter fra Norske Konsertarrangørers medlemmer Billettinntekter fra Norsk jazzforums medlemmer</p> <p>Billettinntekter fra NTO-medlemmer Intervjuer</p>
METODE:	<p>Rettighetsinnbetalingene refererer til konkrete billettinntekter, ved at Tono innkrever en prosentandel av de samlede billettinntektene for ulike arrangementer. Ved å benytte ulike prosentandeler regner vi oss frem til reelle billettinntekter. Procentsatsene er verifisert av Tono samt foreninger som har kjennskap til dette. I tillegg foreligger det en rekke faste avtaler om vederlagsbetalinger for konsertvirksomhet mellom Tono og en rekke aktører.</p> <p>De faste avtalene omfatter gjerne en fast vederlagssum («lump-sum»-betalinger); her gir det ikke mening å bruke prosentsatser i beregningen av billettinntekter. Disse (faste) vederlagsutbetalingene er erstattet med reelle billettinntekter fra blant annet NTO-medlemmer, Norske festivaler, Norske Konsertarrangørers og Norsk jazzforums medlemmer. Dette baserer seg på opplysninger gitt fra disse aktørene.</p> <p>Tonos vederlagstill omfatter ikke konsertvirksomhet som ikke er underlagt opphavsrett, slik som for eksempelvis fremføring av eldre verk. Dette gjelder særlig det klassiske konsertfeltet. Derfor er det i tillegg samlet inn tall for billettinntekter fra det klassiske feltet, herunder Norske festivaler og NTO-medlemmer. Disse inntektene supplerer altså tallene i modellen.</p> <p>Videre er den opphavsrettslige andelen trukket ut fra de totale inntektene og presenteres i kapitlet som omhandler vederlagsinntekter og opphavsrettslige inntekter.</p> <p>Alternativ vurdert: Data fra billett-service, Tigernet o.l.</p>
ENDRINGER FRA 2012-RAPPORTEN:	<p>Verifiseringer og påfølgende justeringer av beregninger med bakgrunn i vederlagstill. Innhentning av billettinntekter fra NTO-medlemmer og Norske festivaler, Norske Konsertarrangører og Norsk jazzforum, som erstatter «lump sum»-betalinger. Også 2012-tall er oppdatert.</p>
RESULTAT:	<p>Billettinntekter er justert til MNOK 1 429 for 2012 og beregnet til å være MNOK 1 840 for 2013. Dette tilsvarer en økning på 29 prosent fra 2012 til 2013.</p>
KVALITET:	<p>Statistikken gir et godt bilde av konsertvirksomheten. Estimaten som benyttes til å beregne de samlede billettinntektene, vurderes å være robuste. Etter ny justering og verifisering av modellen må tallene anses å være enda mer realistiske enn i 2012-rapporten. Denne metoden muliggjør oppdatering av tallene relativt enkelt, og tallene svarer til det samme universet. Derfor er sammenligning over tid mulig. I tillegg er tallene sammenlignbare med hva som presenteres i den svenske rapportserien «Musikbranschen i siffror».</p> <p>Samtidig er det rimelig å anta at ikke alle konserter blir rapportert inn til Tono, og at man ved å benytte Tono-vederlag til å beregne samlede billettinntekter ikke vil kunne fange opp all konsertvirksomhet.</p>

METODENOTAT

VARIABELNAVN:	HONORAR FRA KONSERTVIRKSOMHET I UTLANDET
OMFATTER:	<p>Konsertrelaterte eksportinntekter i form av honorarer/billettinntekter som genereres når norskregistrerte musikere og artister opptrer i utlandet.</p> <p>Konsertinntektene er begrenset til å omfatte honorar/billettinntekter til norskregistrerte artister og musikere som har hatt konsertvirksomhet i utlandet i gjeldende virksomhetsår.</p>
OMFATTER IKKE:	<p>Sponsede billettinntekter, gratisarrangementer, øvrig salg i forbindelse med konsertvirksomhet, som mat og drikke, samt «merchandise».</p> <p>Musikkteater.</p> <p>Aktører som ikke er norskregistrerte.</p>
KILDER:	<p>Rapporteringer fra artister som har mottatt reisestøtte, forvaltet av Music Norway.</p> <p>IMF (oversikt over større aktører som har hatt konsertvirksomhet i utlandet, samt kvalitetssikring av forventet honorar til disse artistene)</p> <p>NTO-medlemmer (inntekter fra konsertvirksomhet i utlandet)</p> <p>Intervjuer</p> <p>Kartlegging og research</p>
METODE:	<p>Data fra rapporteringer fra artister benyttes til å beregne hvor stort honorar aktørene har generert fra konsertvirksomhet i utlandet. I tillegg benyttes data til å beregne forventet honorar og forventet antall opptredener en norsk artist (med ulik størrelse) har i utlandet. Dette danner grunnlaget for videre beregninger av samlede honorar i utlandet utover aktørene som har mottatt reisestøtte.</p> <p>Det gjøres antagelser om hvor mange aktører som har hatt konsertvirksomhet i utlandet, basert på (1) antall aktører som har søkt reisestøtte, men som ikke har mottatt slik støtte, (2) antagelse om at det er aktører som ikke søker og allikevel drar utenlands, (3) kartlegging av større aktører som har hatt konsertvirksomhet i utlandet de respektive virksomhetsårene. For den siste gruppen gjøres det også en kartlegging (intervju og research) av honorar store artister er forventet å oppdrive fra opptredener i utlandet.</p>
ENDRINGER FRA 2012-RAPPORTEN:	<p>Kartlegging av hvilke land norske artister turnerer til. Tallet baserer seg på søknader til turné-/konsertvirksomhet gjennom reisestøtteordningen (STIKK).</p>
RESULTAT:	<p>De samlede honorarene fra utlandet er gjennom våre analyser beregnet til å være MNOK 106 for 2013. Dette tilsvarer en utvikling på 0,1 prosent fra 2012, hvor de samlede honorar var beregnet til å være MNOK 105.</p> <p>De mest besøkte landene i 2013 var Tyskland og USA.</p>
KVALITET:	<p>Konsertaktiviteten i utlandet vurderes som volatil, og videre vil forventet honorar for konsertaktivitet variere mellom hvilke land det turneres til. Metoden med bruk av kartlegging og research gjør at man står i fare for ikke å fange opp alle aktører som har hatt konsertvirksomhet i utlandet gjeldende år. Tallene vurderes å gi et bilde av den samlede konsertvirksomheten i utlandet, men vil ikke fange opp all aktivitet. Ved bruk av konsistent metodikk muliggjør vi samtidig sammenligning av utvikling og trender innenfor konsertvirksomheten i utlandet.</p> <p>Alternative kilder og metodikk vurdert: Bransjeregisteret SNL2007, 90-gruppen «Kunstnerisk virksomhet og underholdningsvirksomhet».</p>

Dokumentasjon «Litteratur i tall»

9.1 Opphavsrett

VARIABELNAVN:	VEDERLAGS- OG OPPHAVSRETTSINNTEKTER NORGE
OMFATTER:	Vederlag for kopiering av bøker
OMFATTER IKKE:	Salg av sekundærrettigheter i Norge, dvs. rettigheter for omgjøring til andre formål, f.eks. filmmanus, antologier, andre trykte medier. Vederlag for utlån av norske bøker. ⁷
KILDER:	KOPINOR KOPINOR Penum
METODE:	<i>Vederlaget for kopiering av bøker</i> er estimert med utgangspunkt i hvor stor andel av vederlaget som stammer fra kopiering av bokkilder. Vederlagsutbetalingene består av kollektive vederlag og individuelle vederlag (lydbokvederlag, ⁸ eksamensvederlag og klareringstjenesten)
RESULTAT:	Samlede vederlagsinntekter til litteraturbransjen: MNOK 127
KVALITET:	Tallene vurderes som robuste da KOPINORs faktiske vederlagsutbetalinger utgjør tallgrunnlaget, hvorpå det er estimert hvor mye av dette som tilfaller bokbransjen, basert på KOPINORs undersøkelser av kopiering av ulike kilder og stofftyper.

VARIABELNAVN:	VEDERLAGS- OG OPPHAVSRETTSINNTEKTER FRA UTLANDET
OMFATTER:	Vederlag for kopiering av bøker innhentet fra utlandet
OMFATTER IKKE:	Eventuelle vederlagsformer annet enn kopiering
KILDER:	KOPINOR
METODE:	<i>Vederlag mottatt fra utlandet</i> utgjør midler som KOPINOR får overført fra sine søsterorganisasjoner i andre land. Dette utgjør en samlet sum, og det er estimert hvor mye av dette som stammer fra bøker.
RESULTAT:	Vederlag mottatt fra utlandet: MNOK 1,3
KVALITET:	Tallene vurderes som robuste da KOPINORs faktiske vederlagsutbetalinger utgjør tallgrunnlaget, hvorpå det er estimert hvor mye av dette som tilfaller bokbransjen.

7 Bibliotekvederlaget er en kompensasjon for utnyttelse av verk som er utgitt i Norge, og som disponeres til utlån i offentlige bibliotek. Vederlaget utregnes på bakgrunn av bibliotekenes bokbestand og ikke på bakgrunn av utlånstall eller bibliotekenes innkjøp. E-bøker er ikke regnet som en del av bokbestanden i den gjeldende avtalen i 2014. Vederlaget fremgår av det årlige statsbudsjettet.

8 Lydbokvederlaget er vederlag knyttet til produksjon av lydbøker til bruk for funksjonshemmede.

9.2 Salg

VARIABELNAVN:	SALG AV FYSISKE BØKER I DET NORSKE MARKEDET
OMFATTER:	<p>Omsetningstall generelt gjennom salg av fysiske bøker i Norge, enten gjennom fysiske eller digitale utsalgssteder. Omfatter alle publikasjoner med ISBN-nummer. Fysiske bøker inkluderer også lydbøker på mp3-CD og lydbøker på digikort og andre minnekort (bokgruppe 8.6 og 8.7).</p> <p>Bokhandlere, nettbokhandlere, bokklubber, «massemarkedet», bibliotek (inkludert innkjøpsordningen), øvrige forhandlere, direktesalg fra forlag, samt privat direkteimport fra utenlandske netthandlere.</p>
OMFATTER IKKE:	<p>Salg av brukte bøker gjennom antikvariater og andre forhandlere, som faller utenfor «øvrige forhandlere».</p> <p>Forfatters direktesalg, for eksempel salg av selvpubliserte bøker i kanaler utenom de vanlige salgskanalene.</p> <p>Publikasjoner uten ISBN-nummer</p>
KILDER:	<p>Bokhandlerforeningen Forleggerforeningen Biblioteksentralen (BS) NORLA Cappelen Damm Aschehoug Gyldendal Andre forlag Lydbokforlaget Forlagssentralen (FS) Sentraldistribusjonen (SD) TNS Gallup Virke (spørreundersøkelse) PostNord (spørreundersøkelse)</p>
METODE:	<p>Systematisering av foreliggende salgsstatistikk og videre beregning til populasjon. Primært hentes tallene direkte fra forhandlere eller så nærme konsumentene som mulig. Enkelte tall er likevel hentet fra Forleggerforeningens bransjestatistikk og regnet opp til bruttoomsetning; dette gjelder for eksempel direktesalg fra forlag til forbrukere.</p> <p>Statistikken forsøker så langt det er mulig å fordele salget på ulike bokgrupper, men dette er avhengig av dataleverandørenes mulighet til å levere disse tallene.</p> <p>Salgstall fra bokhandlere er hentet inn gjennom Bokhandlerforeningen og foreningens kontakt med bokhandlerne. På bakgrunn av markedsandeler er det laget et estimat for bokhandlere som er en del av Bokhandlerforeningen, men som ikke inngår i tallgrunnlaget.</p> <p>Forlagenes direktesalg til forbruker er estimert med utgangspunkt i Forleggerforeningens bransjestatistikk. Dette fordi variasjonen i forlagenes direktesalg krever ytterligere kartlegging for å lage et robust estimat. Dette er et av områdene som det vil arbeides mer med i neste års rapport.</p> <p>Omsetningstallene til bokklubbene er innhentet fra Forleggerforeningen, som henter inn disse tallene i forbindelse med utarbeiding av deres bransjestatistikk. Tallene kan brukes direkte da tallene utgjør bokklubbens salg til forbruker.</p> <p>Salg til norske bibliotek og andre offentlige instanser er innhentet gjennom distribusjonsleddene, først og fremst Biblioteksentralen. Salgstall knyttet til Innkjøpsordningen er hentet direkte fra Kulturrådets fordelingsbudsjett.</p> <p>Omfanget av privat direkteimport er estimert på bakgrunn av Virkes e-handelsbarometer. Undersøkelsen måler forbruket ved å følge netthandelen til 1 000 personer, som hver 14. dag oppgir hva de har handlet på nett av varer og tjenester. Undersøkelsen viser at 5 prosent av den totale omsetningen innen netthandel i Norge brukes på aviser, tidsskrifter og bøker. Gjennom kontakt med leverandøren av undersøkelsen (TNS Gallup), har vi skilt ut kjøp av bøker fra utenlandske og norske nettsteder.</p> <p>PostNords netthandelsundersøkelse er også vurdert som kilde til privat direkteimport. Denne undersøkelsen viser at 20 prosent av dem som handler på Internett, har kjøpt bøker på Internett. Dersom vi antar at også 20 prosent av omsetningen tilfaller bøker, havner vi på om lag MNOK 1 000, basert på PostNords undersøkelse. Antagelsen vurderes som mindre sikker, og vi benytter derfor estimatet fra Virkes undersøkelse i rapporten.</p>
RESULTAT:	Salg av fysiske bøker til norske forbrukere: MNOK 5 780
KVALITET:	<p>Omsetningstallene fra bokhandlere, nettbokhandlere og salg av bøker til norske forbrukere er direkte salgstall. Dette er et robust tallmateriale med god kvalitet.</p> <p>Under kategorien salg av fysiske bøker gjennom nettbokhandler og salg av digitale bøker til norske forbrukere ligger det som omtales som privat direkteimport. Dette tallet bygger på utvalgsundersøkelser som er beheftet med feilmarginer og usikkerhet rundt dataenes reliabilitet og validitet.</p> <p>Innen direktesalg fra forlag og «massemarkedet» er det gjort et påslag for forlag utenfor Forleggerforeningen. Dette påslaget er beheftet med noe usikkerhet.</p>

VARIABELNAVN:	SALG AV DIGITALE BØKER I DET NORSKE MARKEDET
OMFATTER:	<p>Omsetningstall generert gjennom salg av digitale bøker i Norge.</p> <p>Omfatter alle bøker med ISBN-nummer i bokgruppe 8.5 (E-bøker for allmenmarkedet), 8.8 (Lydbøker på lydfil for nedlasting) og 8.9 (E-bøker for undervisnings- og profesjonsformål).</p> <p>Inkluderer i tillegg digitale tjenester som springer ut fra bokbransjen, for eksempel bok-apper og andre digitale tjenester, som lisensbaserte digitale læremidler.</p> <p>Omsetningstallet omfatter salg av e-bøker og digitale lydbøker til nedlasting, i tillegg til inntekter knyttet til streaming av lydbøker og e-bøker. Salg av e-bøker utenom bokbasen inngår også.</p> <p>Salg av utenlandske titler direkte til det norske markedet gjennom lesebrett og andre salgskanaler er estimert.</p>
OMFATTER IKKE:	<p>Publikasjoner uten ISBN-nummer.</p> <p>Salg av selvpubliserte e-bøker som selges direkte fra egne nettsteder.</p>
KILDER:	<p>Bokbasen</p> <p>Cappelen Damm</p> <p>Aschehoug</p> <p>Gyldendal</p> <p>e-bok.no</p> <p>digitalbok.no</p> <p>Storytel</p> <p>TNS Gallup</p> <p>Biblioteksentralen (BS) (digitale tjenester og salg av e-bøker til bibliotekene)</p> <p>Andre forlag</p>
METODE:	<p>Systematisering av foreliggende salgsstatistikk og videre beregning til populasjon.</p> <p>Salg av norske e-bøker distribueres nesten utelukkende gjennom Bokskya, driftet av Bokbasen. Bokbasen har følgelig omsetningstall knyttet til salg av e-bøker i samtlige norske bokhandler. I tillegg kommer noe salg av e-bøker gjennom digitalbok.no, iBookstore, e-bok.no og e-boksalg til norske bibliotek. Privat direkteimport av digitale bøker er beregnet gjennom Virkes e-handelsbarometer, hvor forbrukerne rapporterer hvorvidt bøkene de har kjøpt fra utenlandske nettsteder er e-bøker.</p>
RESULTAT:	<p>Salg av e-bøker til norske forbrukere: MNOK 94</p> <p>Privat direkteimport av e-bøker i MNOK 69,7</p> <p>Salgsinntekter knyttet til andre digitale tjenester: MNOK 125</p> <p>Strømmeinntekter: MNOK 0</p>
KVALITET:	<p>Tallene på salg av norske e-bøker til norske forbrukere er svært robuste, da nesten samtlige bokhandlere og forlag benytter Bokbasens tjenester. Salget av norske e-bøker utenom dette er også direkte salgstall og av høy kvalitet.</p> <p>Estimatet på privat direkteimport av utenlandske digitale e-bøker er basert på Virkes e-handelsbarometer som er en utvalgsundersøkelse og er beheftet med en viss usikkerhet.</p> <p>I 2013 var det ikke noe salg gjennom strømmetjenester da ordflyt.no solgte e-bøker og lydbøker til stykkpris. Fra og med 2014 er dette endret og Storytel selger nå sine bøker som en strømmetjeneste.</p>

VARIABELNAVN:	EKSPORT – SALG AV RETTIGHETER, INNTEKTER KNYTTET TIL SAMPRODUKSJON OG SEKUNDÆRRETTIGHETER
OMFATTER:	<p>Forlagenes inntekter knyttet til salg av rettigheter, samproduksjoner samt inntekter knyttet til sekundærrettigheter i utlandet.</p> <p>Forlagenes direkteeksport av norske bøker til det utenlandske markedet.</p>
OMFATTER IKKE:	Inntekter knyttet til salg av rettigheter blandt forfattere med utenlandske agenter.
KILDER:	<p>NORLA</p> <p>Forleggerforeningen</p> <p>Forlagsagenter i Forleggerforeningens eksportutvalg</p> <p>Frittstående agenter</p>
METODE:	<p>Systematisering av foreliggende salgsstatistikk og videre beregning til populasjon.</p> <p>Forlagsagenter og frittstående agenter har rapportert sin samlede omsetning av solgte rettigheter til utlandet, samproduksjon, sekundærrettigheter til NORLA.</p> <p><i>Inntekter knyttet til solgte rettigheter</i> er innhentet i samarbeid med NORLA og eksportutvalget i Forleggerforeningen. Med inntekter knyttet til solgte rettigheter menes både innbetalt forskudd og avregning av royalties som har tilfalt forlaget i året 2013.</p> <p><i>Inntekter knyttet til samproduksjon</i> inkluderer kun inntekter som tilkommer forlaget fra andre land enn Norge. I forbindelse med samproduksjon har det norske forlaget både inntekter (gjennom eget salg) og produksjonskostnader.</p> <p><i>Salg av sekundærrettigheter</i>, dvs. rettigheter for omgjøring til andre formål, f.eks. filmmanus, antologier, andre trykte medier, inkluderer alle inntekter tilkommet fra andre land enn Norge.</p> <p><i>Inntekter fra direkteeksport</i> er estimert på bakgrunn av Forleggerforeningens bransjestatistikk, med et påslag for de øvrige forlagenes direkte salg.</p>

METODENOTAT

RESULTAT:	Inntekter fra eksport av norske bøker til utlandet: MNOK 76
KVALITET:	Det er innhentet konkrete omsetningstall fra utvalgte forlagsagenter og andre agenter. Disse tallene anses som robuste. Videre er det estimert omsetning for agenter som ikke har levert tall; disse er beheftet med større usikkerhet. Fra 2014 bør det undersøkes om Storytel har inntekter fra andre nordiske land knyttet til streaming av norske bøker.

9.3 Fremføring

VARIABELNAVN:	FORFATTERHONORARER FOR OPPLESNINGER
OMFATTER:	Utbetalte honorarer til forfattere formidlet gjennom Forfattersentrum Utbetalte honorarer til forfattere for oppdrag i forbindelse med Den kulturelle skolesekken (DKS), som faktureres utenom Forfattersentrum
OMFATTER IKKE:	Honorarer for forfatteres private oppdrag Utbetalte honorarer til forfattere på fylkesbetalte oppdrag utenom Forfattersentrum Eventuelle honorarer for forlagsinitierte oppdrag Honorarer til forfattere for oppdrag i utlandet Reise og diett penger i forbindelse med oppdrag gjennom Forfattersentrum
KILDER:	Forfattersentrum Cappelen Damm Aschehoug Gyldendal Andre forlag Bokklubbene Folkebibliotek Fylkene
METODE:	Innhentet statistikk fra Forfattersentrum gir oversikt over utbetalte honorarer gjennom Forfattersentrum. I tillegg er statistikken brutt ned på bibliotekoppdrag, festivaloppdrag, oppdrag i forbindelse med Den kulturelle skolesekken og «andre oppdrag». Honorarer knyttet til Den kulturelle skolesekken er estimert opp til samtlige oppdrag da ikke alle oppdragene formidles gjennom Forfattersentrum.
RESULTAT:	Utbetalte honorarer til forfattere, totalt: MNOK 23,7 Utbetalte honorarer til forfattere gjennom DKS: MNOK 8,9
KVALITET:	Honorarer for oppdrag gjennom Forfattersentrum vurderes som svært robuste tall. Estimater for de øvrige oppdragene i Den kulturelle skolesekken er bygget på gjennomsnittshonoraret i forbindelse med Forfattersentrums formidling, og vurderes som av god kvalitet. Likevel er det usikkert hvor stor del av det samlede markedet som dekkes inn gjennom disse tallene, da en del store forfattere som forventes å ha inntekter fra formidling gjennom egne agenter og private oppdrag, ikke omfattes av statistikken. Det er stor variasjon i hvorvidt bibliotekoppdrag benytter Forfattersentrum i forbindelse med utbetaling av honorarer. Dette må det arbeides videre med i neste årsrapport.

Sammenligning av nordisk statistikk

I rapporten sammenlignes statistikk for musikkbransjene i Norge, Danmark og Sverige. De neste avsnittene beskriver musikkstatistikken fra Danmark og Sverige, samt den anvendte metoden. Videre beskrives hvilke delelementer som er fjernet fra den danske omsetningen, for å gjøre statistikken mer sammenlignbar med den norske og den svenske statistikken.

10.1 Svensk musikkstatistikk

«Musikkbransjen i siffror» er publisert fire ganger siden 2012 og dekker således årene 2010–2013. Metoden og oppdelingen i omsetningsområder i vår rapport er inspirert av denne rapporten. Dermed er den metoden som er anvendt i denne statistikken, svært lik vår metode.

Omsetningen estimeres innenfor tre hovedområder: konserter, innspilt musikk og rettigheter. Innenfor hvert område estimeres henholdsvis omsetning i Sverige og omsetning på eksportmarkeder. Dermed er også omfanget av statistikken svært likt omfanget av vår statistikk. Hovedkildene er som i vår statistikk: Konsertomsetningen er estimert basert på rettighetsinntekter fra konserter, omsetningen av innspilt musikk er estimert basert på data fra IFPI, og rettighetsomsetningen er levert av de forskjellige rettighetshaverne. Metoden for å estimere eksportinntekt fra konserter er annerledes i den svenske statistikken enn i vår, da de baserer sitt estimat på nasjonale registerdata.

10.2 Dansk musikkstatistikk

Statistikken for den danske musikkbransjen er utarbeidet av Rambøll for et konsortium av interesseorganisasjoner i musikkbransjen for årene 2012–2013. Den danske statistikken estimerer omsetningen fra flere inntektskilder enn den nor-

ske statistikken gjør, og dessuten skiller metoden seg en del. Dette skyldes at man ønsker å belyse andre aspekter av musikkbransjen enn i den norske og den svenske statistikken.

Den danske statistikken estimerer ikke omsetningen for rettigheter separat; i stedet inngår rettighetsomsetning som en del av henholdsvis omsetning på konsertområdet og omsetning av innspilt musikk. Dessuten estimeres omsetning fra flere inntektskilder, og det forsøkes i større grad å estimere den omsetningen musikken gir anledning til, f.eks. reklameomsetning i forbindelse med avspilt musikk på radio. Hovedkildene er dog de samme som i vår statistikk og den svenske statistikken, og statistikken baseres i stor grad på data fra rettighetshavere og IFPI.

10.3 Metode for sammenligning av nordisk musikkstatistikk

I rapportens sammenligning er det fjernet enkelte delelementer (inntektskilder) i den danske statistikken for å gjøre statistikken mer sammenlignbar med den norske og svenske statistikken. Utvelgelsen er gjort på mest mulig gjennomsliktig måte, dvs. ved å velge ut enkelte omsetningselementer som er lette å identifisere i den publiserte statistikken. Det ville vært mulig å gjøre en mer presis utvelgelse ved innhenting av rettighetsomsetning fra rettighetshavernes regnskaper i Danmark, men dette er ikke gjort, for å holde nivået på gjennomsliktigheten høyt og sikre etterprøvbarehet. Dermed er følgende elementer valgt bort:

- Annen publikumsomsetning (mat og drikke osv.)
- Musikkturnisme
- «Merchandise», innland
- «Merchandise», utland
- Reklame og sponsorater

Da rettighetsomsetning og annen omsetning generelt ikke kan beregnes i den danske statistikken, medfører dette at enkelte poster som beholderes til sammenligning, inneholder ytterligere omsetning som ikke er tatt med i den norske og den svenske statistikken (f.eks. for TV/radio).

På den annen side velges posten Musikkturnisme vekk. Denne inneholder en del av billettomsetningen som inngår som en del av den totale konsertomsetningen i den norske og den svenske statistikken. Musikkturnisme velges vekk ettersom den inneholder en stor andel av annen publikumsomsetning.

Tabellen nedenfor gir et overblikk over omsetningselementene i den danske statistikken samt hvilke elementer som er valgt bort i sammenligningen i rapporten.

Dermed gir den totale omsetningen for den danske musikkbransjen som er presentert i rapporten, enkelte ekstra omsetningselementer i forhold til den norske og den svenske statistikken, men det er også enkelte elementer den mangler (billettomsetning fra utenlandske gjester). Vi vurderer det slik at denne metoden medfører den beste og mest sammenlignbare rammen for omsetningene i Danmark, Sverige og Norge – ved å ha en gjennomsliktig metode som er etterprøvet. Det er dog en risiko for at den danske omsetningen er noe overvurdert, jf. betraktningene ovenfor.

I de neste avsnittene skisseres den tilgjengelige statistikken for litteraturbransjen i Sverige og Danmark. Verken Sverige eller Danmark har en kollektiv statistikk for den samlede litteraturbransjen, og en slik sammenligning inngår derfor ikke i vår rapport. Det finnes derimot en rekke andre statistikker som belyser deler av bransjen.

10.4 Dansk litteraturstatistikk

I Danmark er det hovedsakelig forleggerne som gir ut statistikk. Dermed er de distribuerende og forhandlende ledd i verdikjeden mellom forleggere og forbrukere ikke mye beskrevet i den tilgjengelige statistikken i Danmark.

10.4.1 Forleggerstatistikk

Forlæggerforeningen har i 2012 og 2013 gitt ut en publikasjon kalt «Årsstatistikk». ⁹ ¹⁰ Statistikken viser forlagenes direkte salg og salget til forhandlere, herunder salg til bokklubber. ¹¹ Årsstatistikens tall må ikke forveksles med markedets totale salg av bøker direkte til forbrukerne. En oversikt over det totale forbrukermarkedet ville også inneholdt moms, forhandleroverskudd og kjøp av utenlandske bøker. Statistikken inneholder dog salg fra alle forlag, både medlemmer og ikke-medlemmer av Forlæggerforeningen. Dermed er statistikken på mange måter sammenlignbar med statistikken fra den norske Forleggerforeningen.

10.4.2 Annen statistikk

Danmarks Statistikk gir fra 2012 ut statistikk om bokproduksjonen i Danmark. Statistikken er overtatt fra Dansk Bibliotekscenter (DBC) som har utgitt statistikken for tidligere år. Statistikken beskriver antall produserte bøker og antall utkomne bøker fordelt på en rekke variabler som boktype,

- 9 Statistikken er tilgjengelig på hjemmesiden: <http://www.danskeforlag.dk/index.php?id=448>
- 10 Før 2012 ble statistikken publisert under navnet Bogbarometeret. Publikasjonene er tilgjengelige for 2001-2012 og kan finnes her: <http://bogmarkedet.dk/bogbarometeret>
- 11 Fra 2008 er salg av lydbøker inkludert.

TABELL 10.1: OMSETNINGSELEMENTER I DANMARK INKLUDERT OG EKSKLUDERT I SAMMENLIGNINGEN I RAPPORTEN

LIVE MUSIKK (KONSERTER)	INNSPILT MUSIKK	ØVRIG MUSIKK
<ul style="list-style-type: none"> • Billettomsetning ☒ Annen publikumsomsetning (mad og drikke osv.) ☒ Live – B2B* ☒ Eksport av konserter ☐ Musikkturnisme** 	<ul style="list-style-type: none"> Fysisk salg ☒ Digitalt salg (nedlasting) ☒ Streaming ☒ Eksport av innspilt musikk ☒ Innspilt musikk – B2B* ☒ TV/radio mv. innland* ☒ TV/radio mv. utland* 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Merchandise, innland ☐ Merchandise, utland ☐ Reklame og sponsorater ☒ Forlagsrettigheter innland ☒ Forlagsrettigheter utland

* Elementet inneholder, utover den rettighetsomsetningen som er inkludert i den norske og den svenske statistikken, en meromsetning som er tilrettelagt av musikken (for TV/radio mv. f.eks. reklameomsetning relatert til andel avspilt musikk).

** Musikkturnisme inneholder en billettomsetning til utenlandske konsertgjester; denne omsetningen er tatt med i konsertomsetningen i den norske og den svenske statistikken.

emne, osv. Dessuten har statistikbanken.dk en stor mengde data om folke- og forskningsbiblioteker.

Den danske bokhandlerforeningen og den danske forleggerforeningen har i en årrekke fått laget markedsundersøkelser av Institut for Konjunktur-Analyse (IFKA). Markedsundersøkelsen er en survey-basert undersøkelse som undersøker danskenes bokkjøp.¹²

10.5 Svensk litteraturstatistikk

I Sverige er det en statistikk av høy kvalitet for både forleggere (produserende ledd) og bokhandlere (formidlende/forhandlende ledd). Dvs. at på tross av at det ikke finnes noen samlet statistikk for litteraturbransjen i Sverige, så er bransjens statistikk relativt velbeskrevet.

10.5.1 Forleggerstatistikk

Svenska Förläggareföreningen (SvF) utgir en bransjestatistikk som omfatter utgivelser og salg av bøker for foreningens medlemmer.¹³ Statistikken har fokus på allmennlitteratur, da forlag som selger undervisningsmateriale, ikke er medlem av SvF, men i stedet Föreningen Svenska Läro-medel. Statistikken inneholder data for omsetning, antall bøker solgt og antall utgitte bøker. Statistikken er ikke direkte sammenlignbar med den norske og den danske statistikken da den kun utgjør forleggerforeningens medlemmers omsetning (ca. 70 % av markedet). Bransjestatistikken er tilgjengelig for 2009–2013.

¹² Undersøkelsen er tilgjengelig på følgende hjemmeside: <http://bogmarkedet.dk/ifka>

¹³ Statistikken kan finnes på følgende hjemmeside: <http://www.forlaggare.se/branschstatistik-rapporter>

10.5.2 Bokhandlerstatistikk

Fra 2014 utgir SvF i samarbeid med Svenska Bokhandlareföreningen en samlet statistikk over salg av bøker på forbrukermarkedet.¹⁴ Boksalsstatistikken fokuserer på forhandlernes salg av allmennlitteratur, og omhandler forskjellige salgskanaler: den fysiske bokhandel, internettbokhandlere, bokklubber og detaljhandel. Dataene bygger på dataleverandørenes regnskaper og er dermed pålitelige og detaljerte. Over tid er det mulig at antallet dataleverandører vil variere, men når en dataleverandør beslutter å delta, blir leverandøren bedt om data fra 1. januar 2012 og fremover, og dermed oppdateres statistikken fortløpende.

10.5.3 Annen statistikk

Kungliga biblioteket utgir statistikk basert på Nationalbibliografen som belyser det totale antallet utgivelser, inklusive utgivelser fra mindre forlag som ikke er inkludert i SvFs bransjestatistikk. Statistikken finnes for perioden 2002–2013.¹⁵ Kungliga biblioteket har dessuten utgitt statistiske publikasjoner om biblioteker i Sverige.¹⁶

Svenska barnboks-institutet har utgitt en del statistikk spesifikt for barnebøker. Statistikken er relatert til utgivelser, salg, bokhandlere, utenlandske utgivelser m.m.¹⁷

¹⁴ Statistikken er tilgjengelig her: <http://www.forlaggare.se/bokforsalningsstatistik>

¹⁵ Statistikken kan finnes på følgende hjemmeside: <http://www.kb.se/samlingarna/Bibliografier/statistik/>

¹⁶ Publikasjonene kan finnes på følgende hjemmeside: <http://www.kb.se/bibliotek/Statistik-kvalitet/biblioteksstatistik/>

¹⁷ Statistikken kan finnes her: <http://www.sbi.kb.se/sv/Utgivning-och-statistik/>